

F.24
1888

თ ე ა ტ რ ი

აფხველ-კვირამ სალიტერატურამ და სამხატვრომ ვაზეთი

1888 წალსა

№ 41

ოქტომბერი 20

ვაზეთი ლირს: ერთის წლ. 5 მან.,
 ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე № 15 კ.
 ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-
 ში, რედაქციის კანტორაში. თუთ-
 ში ბესარიონ კალანდაქისთან. ად-
 რესი გარეშე მცხოვრებთათვის: Тиф-
 лись, въ редакцію газеты
 "ТЕАТРЪ". ვაზეთი ისყიდება:
 თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მაღა-
 ზიაში და ბნ. ხიდველითან—გო-
 ლოვიანის პროსპექტზე.

საგაზეთოდ დანიშნული წერი-
 ლები (კორრესპონდენცია) გარკვე-
 ვით უნდა იყოს დაწერილი. თუ სა-
 ჭიროება მოითხოვს წერილებს რე-
 დაქცია შეასწორებს. რედაქცია არა
 კისრულობს წერილების უკან გაგ-
 ზავენას და მათ შესახებ მიწერ-მო-
 წერას.

ყოველ წერილში უნდა იყოს
 მოხსენებული: სახელი გვარი და
 საცხოვრებელი ადგილი დამწერისა

99 F

ა ხ ა ლ ი ა მ ბ ე ბ ი .

თბილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის მარშალს გენერალ-
 ლეიტენანტს თავ. ბაგრატიონ-მუხრანსკის შემდეგი დეპეშა მოს-
 წერა საიმპერატორო კარის მინისტრმა, გრაფმა ვორონცოვი-დაშ-
 კოვმა:

« ხელმწიფე იმპერატორი გამადლობთ თქვენა და მთელს
 ქართველს თავად-აზნაურობას იმ უქვეშევრდომილეს გრძობითა
 და კეთილ სურვილთათვის, რომელნიც თქვენ გამოსთქვით
 თქვენს დეპეშაში

გრაფი ვორონცოვი-დაშკოვი“

აი ის დეპეშაც, რომელიც გაუგზავნა თავ. ბაგრატიონ-
 მუხრანსკიმ საიმპერატორო კარის მინისტრს:

«ვეტერბუგს. საიმპერატორო კარის მინისტრს გრაფს ვო-
 რონცოვი-დაშკოვს.

„გუშინ ძრწოლითა და თრთოლითა მიეგება ერთგული
 ქართველი თავად-აზნაურობა საშინელს ამბავს სამეფო მატარებ-

ლის დამსხვრევისას. იმის სიხარულის სახეჯარი არა ჰქონდა, როცა თავდა-აზნაურობამ შეიტყო, რომ უზენაესის მარჯვენამ სასწაულებრივ გადაარჩინა განსაცდელისაგან ხელმწიფე იმპერატორი, ხელმწიფე იმპერატორიცა და უაღვეუსტოესნი ძენი; მთელი საქართველო, სიხარულისაგან თვალ-ცრემლიანი, ჰადლობს უფალს ღმერთს გადარჩენას თავისის მორკმულის მბრძანებელისას, იმის უაღვეუსტოესის სახლობისას და ევეღრება უზენაესს მრავალ-ქამიერ ჰყოს მათი სიცოცხლე.

ტფილისის გუბერნიის მარშალი თავდა-აზნაურობისა თავბატონ-მუხრანსკი.

ჩვენ შეეიტყეთ, რომ მ. დ. ლამბაზიძეს, «მწყემსის» რედაქტორს, განზრახვა აქვს მომავალ 1889-ს წლიდგან თავისი გაზეთის რედაქცია ტფილისში გადმოიტანოს, ხოლო გაზეთი-კი ღოთებით ისევ ქუთაისში ბეჭდოს,

ბანკის თეატრში, ორშაბათს, 31 ოქტომბერს ბ-ნი, ფორკატის დასი დასდგამს ფეერიას. «Лѣсной бродяга» ეს ფეერია როგორც ამბობენ, ბევრით სჯობია «მოგზაურობას დედა-მიწის გარშემო 80 დღის განმავლობაში» და დიდძალ მაყურებლებს მიიზიდავს.

ამ კვირია, ხუთშაბათს ღამეს, არტისტი ი. ცაგარლის (ი. დილმელი) სამხარეულოში შეპარულან ქურდები და რაც რამ მოუხვლებიათ სულ გაუზიდნიათ ამ ქურდების პონვა არ გაძნელდება, თუ პოლიცა გულმოდგინეთ მოეწიდება ამ საქმეს: ეზო, სადაც ბ-ნი ცაგარელი სცხოვრობს, ოთხ-კუთხივ შემოზღუდულია და თუ კაცი შინაურად შეჩვეული არ არის, ვერ გაჰბედავს შესვლას.

ტფილისის სასულიერო სემინარიაში, როგორც შეეიტყეთ; ამ მოკლე ხანში შეუდგებიან ექიმობის სწავლებას.

სიმართლის მოყვარული.

კომედია ერთს მოქმედებად.

(თარგმანი)

მოქმედნი პირნი:

შავლე, ნასწავლი ქვრივი.

სვიმონ, სამსახურიდგან გადამდგარი.

ბარბარე, ამისი ცოლი.

არჩილი.

ნინო, გამდელი.

სიკო, პავლეს მოსამსახურე.

გამოსკლა მეოთხე

იგივე და არჩილი!

არჩილი. უჰ, დასწყევლა ღმერთმა, ძლივს არა ვნახე ვინმე!

შავლე. ეს ვილა ოხერია, რა გნებაეთ, ენა ბძანდებით?

არჩილი. აღმიანი გახლავარ მგონი, თქვენ ვილა ბძანდებით?

შავლე. მე ამ სახლის პატრონი გახლავართ; მე არ მიყვარს, რომ შეუტყობინებლად პირ-და-პირ ქუჩილამ შემოვბიან.

არჩილი. ჯერ ერთი რომ მე ქუჩილგან კი არა, ეზოდან შემოვედი, და მეორე ესა, რომ ვერავის შევხვდი და ვისთვის რა შემეტყობინებინა? გეტყობათ ბევრი მოსამსახურეები გყავთ, რომ ამ გვარი უწესოება ხდება.

შავლე. რა ნაირი სიბრიყვეა; როგორ შეგიძლიანთ...

არჩილი. რათა სჯავრობთ, მე სიმართლეს მოგახსენებთ.

შავლე. დაახ, დაახ, სიმართლეა, მე მაგაზე არ ვაფხავრდები! რა გნებაეთ ჩემო საყვარელო?

არჩილი. თუ მართლა თქვენ სახლის პატრონი ბძანდებით, მაშ აბა მითხარით: ამ სამი დღის წინათ, ხომ არა დავიკარგავთ რა?

შავლე. როგორ არა დავკარგე.

არჩილი. სადა?

შავლე. ალბად გზაში სადმე, მაგრამ რა აღვილას, ის კი არ მახსოვს;

აჩილი. ეგ სულ ერთია, რა დაკარგეთ?

პავლე. უბის წიგნი.

აჩილი. რა ფერისაა?

პავლე. წითელი.

აჩილი. რა იყო შიგ?

პავლე. ასი თუმანი.

აჩილი. რამდენიანები იყო?

პავლე. 9—ათ თუმანიანი და 10—თითო თუმანიანი.

აჩილი. მართალია, მაშ თქვენი ყოფილი; (აძლევს) ინებეთ!

პავლე. ნუ თუ მართალია?

აჩილი. დათვალეთ; სრულია!

პავლე. სრულია, დიახ სრულია!

აჩილი. რა კი სრულია, მაშ მშვიდობით.

პავლე. სად მიხვალთ?

აჩილი. შინ გიხვალვითა

პავლე. მერე არ დაიციდი გაგისწორდე?

აჩილი. რაში უნდა გამისწორდეთ?

პავლე. როგორ, მაშ შენი შრომა მუქთი იყო?

აჩილი. რა შრომა, არ მესმის?

პავლე. კაცო აი ფული, რამ დამიბრუნე?

აჩილი. მერე, მაგას შრომას ეძახით? აი, მე რომ თქვენ-თან, მესამე სართულში სამი ფუთი რკინა ამომეტანა ზურგით ის მძიმე იქნებოდა და შრომათაც ჩაითვლებოდა, თუ არა და ებრაელები რა შრომაა?

პავლე. (იქით) ეტყობა ძალიან გაცვეთილი რამ უნდა იყოს, სახე საზიზღრობას უმტკიცებს, მაგრამ ცდილობს. კაპიტალის კაცად გამოჩნდეს. აი ინებეთ, ეს ორი თუმანი თქვენ.

აჩილი. რათ მინდა?

პავლე. რატომ?

აჩილი. არაფერს არ ავიღებ.

პავლე. (იქით) ტყუილად ინაზება, რა არას ბევრი დამ-ტყუოს. აი ბატონო სამი ინებეთ,

აჩილი. არას გზით არ შემოძლიან.

პავლე. დასწყევლოს ეშმაკმა, აი ოთხი.

აჩილი. არ მინდა ბატონო!

პავლე. ხუთი!

აჩილი. ტყუილია შრომა.

პავლე. არა შეილო, ამაზედ მეტი ველარ მოგართვი, აჰა ეს ათი თუმანი და დამეკარგე კიდეც აქედან.

არჩილი. დავიკარგო? მოწყალეო ხელმწიფევე, განა მე თქვენგან ევ ლანძღვა დავისახურებ თუკიდევ გაგიმეორებიათ, იცოდეთ, რომ დათვივით დაგებუნით,

პავლე. ყოჩაღ, ძალიან ღონიერი ყოფილა; უკაცრავად ძმაო მე სრულებით შენი წყენა არ მინდოდა; რათა სჯავრობ, თუ გინდა ერთი ხუთად მიიღე შენი შრომის ფასი.

არჩილი. მე წელანაც მოგახსენეთ, რომ არაფერს არ ავიღებ მეთქი თუ თქვენა გრძნობთ, რომ მე სინიღისიანათ მოვიქეცი-დიდი მოხარული ვარ. ჭკვიანი ხალხი ამობს: ჩვენს ღროში პატიოსნება გროშათ არა ღირსო.

პავლე. რა ექნა, ეს კაცი სწორეთ ვითხრათ მაყიერებს თავის პატიოსნებით, ძალიან ძვირია ევლანდელ ღროში ამისთანა მართალი; სწორეთ ისეთია-როგორსაც მე ვცემდი. ნება მიბოძეთ უფრო დაახლოვებით გაგიცნო.

არჩილი. რისთვის?

პავლე. როგორ თუ რისთვის? შენ, ერთი სიტყვით ფილო სოფლისი ხარ, დაჯე თუ ღმერთი გწამს.

არჩილი. ევ შეიძლება (ჯდება)

პავლე. აბა ჯერ ამის პასუხი მომეცი: რა გქვინა?

არჩილი. არჩილი.

პავლე. რა ხელობისა ბჰანდებით?

არჩილი. პირველად ვიყავი ჩილინგლარი, მერე მჭედელი, იმ დროს ერთს ჩემს მეგობარს თავლებად დაუდექი. ის გამომტყუნდა: სამჭედლო გამიყიდეს, დავრჩი ცარელი და ესლა ესე დავებრევი სამუშაოდ.

პავლე. (იქით) აკი მოგახსენეთ, სწორეთ ჩემი ფანდი კაცია. მოლი მედა შენ მეგობრები ვიყვნეთ, რადგანაც მეც შენსავით მოტყუებული ვარ.

არჩილი. მერე ჩვენც ერთმანეთი ვატყუოთ?

პავლე. რათა, მედა შენ ვაჩვენოთ ხახლს მავალითი, რომ... ჰა, რა კარგიაზრი მამივიდა: არჩილი, შენ ხომ უადგილოთა ხარ?

არჩილი. დიან.

პავლე. ხომ ღარიბიკა ხარ?

არჩილი. ჰო, არა ვარ მდიდარი. რასაც ვიშოვი, იმას შევქვამ.

პავლე. ძალიან კარგი.

არჩილი. დიან ძალიან კარგი, რატომ არ იტყვი, რა გაკლიათ?

შავლე. მერე რატომ არ მართმევ ფულს?
არჩილი. იმიტომ, რომ ევ ფულები მე პატიოსანი შრო-
 მით არ მიზოგნია.

შავლე. მაშ, შენ პატიოსნება ყველას გირჩევნია?

არჩილი. ფულს, რასაკერეცელია, მირჩევნია!

შავლე. მაშ, მოდი ერთი მომეხვეი; ძლივს დაეწმუნდი,
 რომ ქვეყანაზე სიმართლე და პატიოსნება ყოფილა. [ხეხვიან].

არჩილი. ეჰ, ესე... წავიდე ახლა სამუშაოდ, მშვიდობით!

შავლე. მოიცა, მოიცა; მე შენ ევრე მალე ვერ დაგანე-
 ბებ თავს; სწორეთ მითხარი: გასურს თუ არა ჩემთან ცხოვრება?

არჩილი. როგორ, ლაქიათ დაგიდგეთ!

შავლე. არა, მე შენ დაგინიშნავ 25 მანეთს თვეში.

არჩილი. ეს კარგი შეგობარი გამომიჩნდა! ახლა რა უნდა
 გავაკეთო?

შავლე. მხოლოდ მელაპარაკე მართალი, ცარიელი მა-
 თალი, სხვა არა მინდა რა შენი.

არჩილი. სწორე მოგახსენო, ძალიან ტუტუტუბი საშა-
 ხური გახლავთ.

შავლე. ტუტუტუბი სრულებითაც არ არის; უნდა თვალ-
 ყური გეპიროს, რომ არამც თუ შენა, სხვასაც არავის ათქმე-
 ვინო ტყუილი ჩემს სახლში.

არჩილი. პირ-და-პირ სთქვით, რომ ვზოხა და კარებს უყა-
 რაულე, რომ ტყუილი არსაიდან შემოიპაროს თქო.

შავლე. რის ვზო, რის კარები, შენ ყოველთვის ჩემთან
 იქნები; პურსაც ერთათა ეკამთ ხოლმე, და თუ ვინმემ გაბრდა
 ტყუილის თქმა, ნებას ვაძლევ ისე მოექცე, როგორც ქურდს,
 ავაზაკს, სცემე, ერთის სიტყვით სცემე, გესმის?

არჩილი. თუ თქვენ წამოგცდეთ?

შავლე. მე... მე თავის დღეში არ ვსტყუე.

არჩილი. არა მჯერა.

შავლე. მე ამას საქმით დაგიმტყიცებ; ერთი სიტყვით თუ
 შენ ტყუილში დამიჭერ, ერთი ორათ ჯამაგირს მოგიმატებ.

არჩილი. გაემდიდრდები ერთი სიტყვით, აკი ტყუილს
 ბაჟი არ ადევსო, მაშ რა არის ესა?

შავლე. მე უფრო ჩემი მოსამახურებთა ვარ უკმაყოფი-
 ლო; მეტადრე ჩემს მსამხურს დედაკაცს უფრო უნდა ყურას
 გდება, აბა მამეცი ხელი რომ საუკუნოდ ჩემი მეგობარი
 იქნები.

არჩილი. მოითმინეთ, ან მე მასულებებთ, ან არა და თქვენ

თითონა ხართ სულელი, მე როგორც ვხედავ ჩემს საქმესაც და მაკარგინებ და აქედანაც ერთი კვირის შემდეგ გამაგლებთ.

შავლე. გაძლევ პატიოსან სიტყვას რომ...

არჩილი. ეგ სულ ტყუილია, ეხლა პატიოსანი სიტყვა აღარავისა სწამს და მეც რომ არ მეწამა ეხლა ესეთი ღარიბი არ ვიქნებოდი, მაგრამ მაინც კიდევ დაერჩები და გამაგვტლი რა მოხდება ამ ორიოდ დღეში. ერთი ეს მითხარით: ცოლი გყავთ?

შავლე. არა, ქვრივი ვარ.

არჩილი. ძალიან კარგი.

შავლე. თქვენ, როგორც ფილოსოფოსი, უცოლო იქნებით.

არჩილი. დიახ, საუბედუროდ, არა მყავს ცოლი.

შავლე. საუბედუროდ?

არჩილი. რასაკვირველია, კარგი ცოლი—კარგს მეგობარს სჯობია... ამ რვა წლის წინათ ერთ ქალზედ ვიყავი და ინწნული, მაგრამ ბედმა მიმტყუნა.

შავლე. როგორ გიმტყუნა?

არჩილი. როგორ და ისე, რომ მე ვიყავ ძალიან ღარიბი. ჩემს საცოლესაც არაფერი გაჩინა რა... კოჭლი ღედისა და ბრუკიანი მამის მეტი. დაეინიწნე თუ არა წავედი პეტერბურგში ფულის საზოგნოდ და სანამ იქიდან დაებრუნდებოდი, გათხოვებულყო ვილაც მდიდარ კაცზე.

შავლე. ძალიან გიყვარდა?

არჩილი. ოჰ, რა დაგიმალა; აი წელიწადმა გაიარა, მაგრამ ეხლაც კი ისევ მიყვარს.

შავლე. რამდენიც მეტს მელაპარაკები იმდენად უფრო ერწმუნდები, რომ მე და შენ ერთ იღობისა ვყოფილეთარო როგორ? შენ ცოლს მოუტყუებინარ, მეც ცოლმა მომატყუა, შენ მეგობრობაში არა გქონია იღბალი—არც მე მაქვს. იმათგანაც ვარ მოტყუებული; შენ ცოტა ოდენი ფილოსოფოსობა გეტყობა და მეც. ერთი სიტყვით ჩვენ ერთი ერთმანეთისათვის ვართ გაჩენილები. ეხლა ცოტა შეინაყრდეთ და დაიწყეთ კიდევ ჩვენი მეგობრობა.

არჩილი. ჰო, ეგ კარგი საქმეა, თორემ შიმშილისაგან ძლიესდა ვლაპარაკობდი.

შავლე. (ჩეკს ზარს) ვი, ვინა ხართ მანდა? ევლოკიმ, ივანე, პეტრე! არცერთი სული... აი ხომ ხედავ როგორი წესი ტრიალებს ჩემს ოჯახში?

არჩილი. ეგ ყოველთვის ეგრეა საცა ბევრი ხალხია იქ უფრო უწყსოება; მოითმინეთ მე გიანლებით და თქვენს შავლე რად უბძანებ. (გაღის)

პავლე. რომ იცოდეთ რანაირათ ვარ გახარებული, ჯერ იმით რომ ჩემი ფულები ვიპოვე და მერე იმითი, რომ ამისთანა პატიოსანი კაცი შემხვედა, ლამის არის მაგისმა ქცევამ დამაჯერებინოს, რომ არის ქვეყნაზე «კაცობრიობა» მაგის ქცევას რომ უყურებ-არა მგონია რომ ზუზის წყენაც კი შეეძლო

არჩილი. (კარებში) მე შენ გაჩვენებ; შე წუწკო შენა, მოიცადე ბატონს უთხრა!

პავლე. ვის ეჩხუბება ნეტა.

არჩილი. მოითმინეთ პატარა ხანს! ემ საათში გამოგვიხვენით.

პავლე. ვისზე ჯავრობ, ჩემო კეთილო მეგობარო?

არჩილი. კინალამ დავახრჩე, ერთი სიტყვით, თქვენი ბიჭი; არა, ჯერ ვინ მისცა მაგას ტყუილის თქმის ნება და მერე მაგისთანა ტყუილისა?

პავლე. ყოჩაღ, ყოჩაღ, დაიწეე კიდეც შენი თანამდებობა? ვგრე უნდა, ნუ შეიცოდებ რაო, რას ამბობდა?

არჩილი. თქვენთან ერთი მოხუცი მოდიოდა, ეს ქალაქი მოჰქონდა და ის მხეცი ეუბნებოდა: შინ არ არისო.

პავლე. ერიპა, ეხლა კი ტყუილად გაგილანძლავ, წელან მე თითონ უბძანე ..

არჩილი. წელან იქნება უბძანეთ, მაგრამ ეხლა ხომ შინა ხართ?

პავლე. ე სულ ერთია, არ მინდა მე იმის ნახვა.

არჩილი. ერიპა, მამ თქვენ ტყუილის თქმა გიბძანებიათ და მაგის შემდეგ როგორღა ამტყუნებთ იმათ, როცა თქვენ თითონ აძლევეთ მაგალითს.

პავლე. ე მართალია, მაგრამ...

არჩილი. არა უფალო, არა მე უთხარი კიდეც რომ თქვენ შინა ხართ.

პავლე. ეეჰ!

არჩილი. ჩვენი პირობა დაგვიწყდა?

პავლე. არ დამავიწყდა, მაგრამ ყოველ დღე რომ ასე იაროს ხომ, გამაკოტრებს.

არჩილი. ალბათ უჭირს, რომ მოდის, თორემ რათ მოვიდოდა; წადით, წადით: კეთილ საქმეს ნუ დაარღვევთ.

პავლე. რა გეწყობა სიკო!

(შეზღვი იქნება)

დედაქტონი და გამოამკეპული ალ. ნაზინიძე.